

Pomáháme ukrajinským dětem s návratem do školy

2.9.2026 - | Člověk v tísni

Od začátku celoplošné ruské invaze na Ukrajinu zničilo Rusko na Ukrajině více než 400 vzdělávacích institucí. Škody různého rozsahu utrpělo také více než 4 000 škol, mateřských škol, středních a vysokých škol.

Navzdory neustálým leteckým útokům se děti chtějí scházet ve třídách, nikoli online. Osobní kontakt a pocit sounáležitosti jsou důležitou součástí učení. Díky naší práci mají přístup k bezpečnému vzdělávacímu prostředí a mohou dohnat zameškanou výuku.

Bezpečné místo, kde se děti mohou učit

Útulné, dobře osvětlené místnosti s lavicemi a tabulemi vypadají skoro jako běžné učebny. Hlavním rozdílem je absence oken.

Charkov byl prvním městem na Ukrajině, kde byla vybudována podzemní škola. Nedávno bylo ve městě otevřeno již desáté takové zařízení. Přesto ještě téměř polovina školáků potřebuje přístup k bezpečné prezenční výuce.

„V Charkově to začalo být velmi nebezpečné. Pokud si dobře vzpomínám, přestali jsme chodit do školy už ve druhé třídě. A je to úžasné, být zase zpátky ve škole,“ říká Anastasija, žákyně Lycea č. 152, v němž se výuka přesunula do podzemí.

Vybavili jsme 17 učeben, rekreační místnost a ošetrovnu. Díky tomu může v bezpečném prostředí studovat více dětí.

„Rodiče mají jistotu, že jejich děti jsou v bezpečí. Nebojí se sirén ani útoků,“ říká Viktorija Šestopalova, ředitelka školy.

Pomáháme školám s energetickou nezávislostí

Během loňského podzimu a zimy došlo v důsledku opakovaných útoků na ukrajinskou energetickou infrastrukturu k výpadkům dodávek elektřiny do škol. To mělo dopad na vytápění a zásobování vodou.

„Minulou zimu jsme to zvládli jen tak tak – byli jsme bez elektřiny 10 až 12 hodin denně,“ říká Olena Serhijenko, ředitelka školy v Ochtyrce v Sumské oblasti.

Škola nyní disponuje solární elektrárnou, akumulátory a novými kotli. Tyto systémy škole pomáhají zajistit vytápění a dodávky elektřiny i během výpadků proudu.

„V naší čtvrti jsou soukromé domy. Když je doma zima, protože není elektřina a nefunguje plynový kotel, mohou děti přijít do školy, kde je aspoň 15 až 16 stupňů,“ vysvětluje Olena Serhijenko.

Pomáháme dětem dohnat zameškanou výuku a školíme učitele

Už tři školní roky pomáháme dětem dohnat učivo, o které přišly kvůli válce. Využíváme k tomu vlastní program, který byl vyvinut a schválen předními ukrajinskými univerzitami.

Program byl několikrát aktualizován a upraven. Díky tomu je učební materiál stále aktuální a používá nejnovější technologie i osvědčené postupy.

„S pomocí lektorů se snažíme zlepšit své znalosti, známky a lépe se připravit na budoucnost,“ říká jedenáctiletá Karolina, žákyně Lycea č. 2 v Novomykolajivce v Dněpropetrovské oblasti.

Program vzdělávání učitelů zahrnuje dvě oblasti: doučování a inkluzivní vzdělávání. Letos bylo do části věnované doučování jako nový okruh přidáno základní vzdělávání. Stále více učitelů si uvědomuje nutnost řešit zameškané znalosti u nižších ročníků.

„Děti čelí obtížím nejen při osvojování učiva, ale také při socializaci a komunikaci. Náš program pro dohánění učiva je založen na sociálně-emocionálním učení; jeho účinnost se osvědčila po celém světě a potvrdily ji i naše vlastní zkušenosti na Ukrajině,“ říká Marharyta Čajka, vzdělávací expertka Člověka v tísní.

Náš tým rovněž vypracoval pedagogické a metodické příručky k doučování, matematice, ukrajinštině a angličtině. Příručka k matematice už byla schválena ukrajinským Ministerstvem školství a vědy. Další tři příručky v současné době procházejí schvalovacím procesem.

Podporujeme duševní zdraví a emoční wellbeing dětí

Děti potřebují bezpečné školy, kvalitní vzdělání a podporu v oblasti duševního zdraví a wellbeingu. Naše mobilní týmy psychologů a sociálních pracovníků pomáhají dětem zvládat stres na individuálních i skupinových sezeních.

Zároveň školíme učitele, aby dokázali rozpoznat emoční vyčerpání, poskytnout psychologickou první pomoc sobě i dětem a aby věděli, kdy a jak dítě odeslat ke specialistovi.

Jaké jsou naše plány pro nový školní rok

V době války představují tři klíčové složky vzdělávání bezpečnost, výuka a psychosociální podpora.

V tomto školním roce budeme pokračovat v práci v pěti oblastech: Sumské, Charkovské, Dněpropetrovské, Záporožské a Doněcké.

Budeme nadále pomáhat dětem, aby dohly zameškanou výuku, posilovat inkluzivní vzdělávání a spolupracovat se školami a školskými úřady, aby tyto přístupy přetrvaly i po skončení jednotlivých projektů. Plánujeme také zrekonstruovat čtyři školy v Dněpropetrovské oblasti.

Válka život dětí na Ukrajině narušila v mnoha ohledech. Ve spolupráci s místními komunitami, školami a školskými úřady pomáháme dětem, aby se mohly nadále učit a připravovat na budoucnost.

<https://www.clovekvtisni.cz/pomahame-ukrajinskym-detem-s-navratem-do-skoly-13709gp>